

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE VE OKUL YÖNETİCİLİĞİNE YÖNELİK TUTUMLARI¹

Cemalettin İPEK, Gökhan KAHVECİ, Fatih CAMADAN

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rize

İlk Kayıt Tarihi: 12.03.2013

Yayına Kabul Tarihi: 22.04.2014

Özet

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ve okul yöneticiliğine karşı tutumlarını belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2011-2012 eğitim öğretim yılında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde 2. ve 4. sınıflarda öğrenim görmekte olan 211 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Okul Yöneticiliğine Yönelik Tutum Ölçeği” ile elde edilmiştir. Verilerin analizi için bağımsız örneklem t Testi ve Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumları arttıkça, okul yöneticisi olma isteklerinin azaldığı görülmektedir.

***Anahtar Kelimeler:** Tutum, öğretmenlik mesleği, okul yöneticiliği*

THE ATTITUDES OF PRE-SERVICE CLASS TEACHERS TOWARDS TEACHING PROFESSION AND SCHOOL PRINCIPALSHIP

Abstract

The aim of the study is to determine the attitudes of the pre-service class teachers towards the teaching profession and school principalship. The study group consists of 211 pre-service primary teachers attaining the second and fourth grades in the Faculty of Education of Recep Tayyip Erdogan University in 2011-2012 academic years. The data of the study is obtained by “the attitude scale for the profession of teaching” and “the attitude scale for school principalship”. In data analysis, free sample t test is performed and Pearson coefficient of correlation is calculated. As a result of study; the more pre-service teachers have positive attitudes towards teaching profession the less they have demand to become school principal.

***Key Words:** Attitude, teacher profession, school principalship*

1. Bu çalışma, 20-22 Eylül 2012 tarihinde Uşak'ta düzenlenen 1. Uluslararası Katılımlı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

1. Giriş

Hızlı bir değişim ve gelişimin yaşandığı günümüzde mesleklerden beklenen nitelikler de değişmektedir. Meslek, insanın yaşamını şekillendiren en önemli kavramlardan biridir. Toplumların her geçen gün değişen ihtiyaçlarının karşılanması nitelik ve nicelik anlamında mesleklerin önemini daha da arttırmaktadır.

İnsanın kendine uygun bir mesleğe sahip olması ve mesleğine karşı tutum ve davranışlarının olumlu olması kendisini memnun edebileceği gibi, hizmet verdiği alanda bulunan kişileri de mutlu edebilme imkânını beraberinde getirmektedir (Bozdoğan, Aydın & Yıldırım, 2007). Toplumda önemli yeri olan mesleklerden biri de öğretmendir. Okul toplumsal bir sistem ve kurum olarak kabul edildiğinde, eğitim, öğrenci, öğretmen, müfredat, yöneticiler, eğitim uzmanları ve eğitim teknolojisi gibi hem fiziksel hem de mali kaynaklar olmak üzere bazı temel bileşenlerden oluşmaktadır. Öğretmen bu bileşenlerin en önemlilerinden birisidir (Şişman, 2006).

Öğretmenler, sadece öğrettikleri ile değil, yaptıklarıyla da öğrencilerin davranışlarını şekillendirmektedirler. Bunun yanında öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları, öğrencilerin kişilik gelişimini, öğretmen öğrenci ilişkilerini, öğretmenlerin mesleklerindeki başarılarını, dolayısıyla öğrencilerin öğrenme sürecini etkilemektedir (Güçlü, 2000; Küçükahmet, 1976; Yaşar, Sözer & Gültekin, 2000; Morgan, 1999; Erdem, Gezer & Çokadar, 2005). Kısaca, öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları öğrenci ve öğrenme süreci üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Eğitim örgütlerindeki bir statüyü ve o statünün getirdiği davranışlar topluluğunu oluşturan, bunun yanında bu statünün getirmiş olduğu görev ve sorumlulukları ifade eden bir kavram olarak karşımıza öğretmenlik mesleği çıkmaktadır. Öğretmen veya öğretmenlik mesleği ile ilgili bir araştırma yapıldığında esasında eğitim örgütü içindeki işgörenlerin örgütsel davranışlarına bakılmaktadır. Sınıf ortamında bulunan öğretmenlerin davranışlarını belirleyen değişkenler örgütsel davranış çerçevesinde ele alınıp incelendiğinde, öğretmen davranışlarını belirleyen temel etkenlerin, öğretmenliğe yönelik tutumun yönü ve derecesi olduğu söylenebilir (Üstüner, 2006).

Tutumlar, nesnelere, insanlara, durumlara, soyut düşüncelere, sosyal politikalara ya da başka herhangi bir özelliğe yönelik, hoşlanma veya hoşlanmama, lehte veya aleyhte değerlendirme ve tepkiler olarak kabul edilebilir (Atkinson, 2008). Anastasi'ye (1988) göre tutum, bir objeye, kültüre, kuruma, duruma veya kişiye yönelik sergilenen olumlu veya olumsuz eğilimlerdir. Tutumlar doğrudan gözlenemez ancak sözel veya sözel olmayan davranışlardan çıkarılabilir. Ayrıca tutumlarda bir uyarana verilen tepkilerin tutarlılığı da önemlidir. Farklı bir tanımda ise; tutum kavramı, bireyi belli insanlar, nesnelere ve durumlar karşısında belli davranışlara yönelten *öğrenilmiş eğilimler* olarak tanımlanmaktadır (Demirel & Ün, 1987). Özgüven'e (1998) göre ise tutum, bireylerin eşya, kişi, grup, fikir veya kurumları kabul ya da reddetmeye yönelik bir çeşit hazır oluş durumudur. Yeşil (2011) tutumları, kendileri gözlenemeyen fakat

gözlenebilen bazı davranışlara yol açtığı varsayılan bazı eğilimler olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca Kağıtçıbaşı (2010) tutumun birbiriyle ilişkili olan bilişsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere üç boyuttan oluştuğuna değinmiştir.

Öğretmen adaylarının ileride nasıl bir öğretmen olacağı hakkında yorum yapabilmek için, onların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi önem taşımaktadır. Eğitim fakülteleri ise öğretmen yetiştirmekten birinci derecede sorumlu olan kurumlardır. Bu kurumlarda öğretmen adaylarına, alan bilgisinin yanında, öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu tutum ve davranışlar da kazandırılmaya çalışılmaktadır (Tanel, Şengören & Tanel, 2007). Nitekim, öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutuma sahip olan kişilerin; yeterli alan bilgisine sahip, kendini sürekli geliştiren, farklı inanç ve görüşlere saygılı, öğrencileri güdüleyici, sabırlı, güvenilir ve veliler ve çevre ile etkili iletişim kurmada başarılı olması beklenmektedir (Eraslan & Çakıcı, 2011). Ayrıca bu tutuma sahip öğretmenlerin, öğretim yöntem ve tekniklerini en iyi şekilde kullanabilme becerileri gösterdikleri gibi çağdaş eğitimin gereksinimi olan daha modern sınıf yönetimi ve bunları öğrenme ortamları ile bütünleştirebildikleri de söylenebilir (Kahyaoğlu & Yangın, 2007).

Hiç kuşkusuz, öğretmenlik mesleğine yönelik söz konusu öğrenilmiş eğilimlerin belli bir bölümü, öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimleri sırasında gerçekleşmektedir. Öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimleri sırasında geliştirebildikleri bir başka eğilim ise, yöneticilik mesleğine yönelik olumlu tutumdur. Öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimleri sırasında öğretmenlik mesleğine ve okul yöneticiliğine karşı tutumlarının belirlenmesi; ayrıca söz konusu tutumların bu eğitim süresindeki gelişiminin incelenmesi bir araştırma konusu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Okul yöneticiliğinin özel bir uğraş alanı olduğu ve diğer yöneticiliklerden farklı olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla, okul kavramını mal üreten bir kurumla kıyaslamak doğru olmayabilir. Okul yönetiminde üretilen mal değil, hizmettir. Bu bağlamda düşünüldüğünde yöneticilik kavramının okullarda daha farklı bir anlam taşıdığı söylenebilir (Ozan, Türkoğlu & Şener, 2010). Okul yöneticiliği bir uzmanlık alanı olarak kabul edildiğinde, okul yöneticiliği adaylarının da bu rolün gereklerine göre yetiştirilmesi önem taşımaktadır. Dolayısıyla okul yöneticisi adaylarının, farklı bir takım yeterliklere sahip olması beklenmektedir. Okul içinde yer alan öğretmen, öğrenci ve diğer işgörenler arasındaki uzlaşmayı sağlamak veya okulun amaçlarını gerçekleştirmek için çeşitli çalışmalar yürütmek, bu yeterliklere örnek olarak gösterilebilir (Şişman & Turan, 2004).

İlgili alan yazın incelendiğinde, öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerinde çok sayıda araştırma yapılmış olduğu halde (Derman, Özkan, Altuk & Mülazımoğlu, 2008; Sağlam, 2008; Çapa & Çil, 2000; Üstüner, 2006; Özder, Konedralı & Zeki, 2010; Kızıлтаş, Harmatov & Sarıçam, 2012; Pehlivan, 2008; Can, 2010; Bozdoğan, Aydın & Yıldırım, 2007; Camadan ve Duysak, 2010; Bulut, 2009; Özbek, Kahyaoğlu & Özgen, 2007; Demirtaş, Cömert & Özer, 2011; İpek ve

Camadan, 2012; Tanel, Kaya Şengören ve Tanel, 2007; Köğce, Aydın ve Yıldız, 2009; Akpınar, Yıldız ve Ergin, 2006; Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Şen, 2006; Aydın, Tuzcuoğlu ve Tuzcuoğlu, 1994) okul yöneticiliğine yönelik tutumları üzerinde yeterince araştırma yapılmadığı söylenebilir. Bunun yanında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ve okul yöneticiliğine yönelik tutumlarının karşılaştırmasına dair herhangi bir araştırmanın yapılmadığı görülmüştür. Dolayısıyla araştırmanın bu özgün yönüyle, alan yazına katkı sağlaması beklenmektedir.

Bu kapsamda araştırmanın temel amacı sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ve okul yöneticiliğine karşı tutumlarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ve okul yöneticiliğine karşı tutumlarının;

- Cinsiyetlerine,
- Öğrenim gördükleri sınıf düzeyi (2. sınıf- 4. sınıf)
- Öğrenim gördükleri öğretim türüne (I. öğretim - II. öğretim) bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Ayrıca, araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile okul yöneticiliğine yönelik tutumları arasındaki ilişki de (korelasyon) incelenmiştir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ve okul yöneticiliğine yönelik tutumlarını belirlemeye dayalı, tarama modelinde betimsel bir nitelik taşımaktadır. Karasar (2009)'a göre tarama modeli, geçmişte veya halen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2011-2012 eğitim öğretim yılında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde 2. ve 4. sınıflarda öğrenim görmekte olan 211 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Katılımcıların 107'si (% 50,7) I. öğretim, 104'ü (%40,3) II. öğretimde öğrenimlerine devam etmektedirler. Bunun yanında katılımcıların 76'sı (% 36) 2. sınıfta, 135'i (% 64) 4. sınıfta öğrenim görmektedir. Ayrıca katılımcıların cinsiyete göre dağılımına bakıldığında 135'inin (% 64,5) kadın, 76'sının (%35,5) erkek olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemede Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği; okul yöneticiliğine yönelik tutumlarını belirlemede ise Okul Yöneticiliğine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır.

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği: Özgür (1994) tarafından geliştirilen ölçek, orijinal formunda olduğu gibi tek boyutlu olarak değerlendirmeye alınmıştır. Likert tipi bir ölçme aracı olan Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği, yirmisi olumlu ve on üçü olumsuz olmak üzere toplam otuz üç maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler “Tamamen Katılıyorum” 5, “Oldukça Katılıyorum” 4, “Biraz Katılıyorum” 3, “Çok Az Katılıyorum” 2 ve “Hiç Katılmıyorum” 1 şeklinde puanlanmıştır. Ölçekten alınacak toplam puan yükseldikçe, bireyin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumunun da yükseldiği kabul edilmektedir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 165, en düşük puan 33’tür. Ölçeğin araştırma için hesaplanan Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise .91’dir.

Okul Yöneticiliğine Yönelik Tutum Ölçeği: Araştırmacılar tarafından geliştirilen Okul Yöneticiliğine Yönelik Tutum Ölçeği’nin örneklem uygunluğunu belirlemek amacıyla Kaiser Meyer Olkin (KMO) değeri hesaplanmıştır. Yapılan analiz sonucunda KMO değeri (.878) ve p (.000) anlamlı bulunmuştur. Bu aşamadan sonra ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla açılımlı faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi sonucunda ölçeğin dört faktör altında toplandığı görülmüştür. Bu faktörler sırasıyla “Yönetici Olma İsteği”, “Mesleki Nitelik”, “Toplumsal İtibar” ve “Bireysel Nitelik” şeklindedir. Araştırmada kullanılan diğer ölçeğe benzer şekilde bu ölçekten de alınacak toplam puan yükseldikçe, bireyin okul yöneticiliğine ilişkin olumlu tutumunun da yükseldiği kabul edilmektedir. Okul Yöneticiliğine Yönelik Tutum Ölçeği’nin faktör yapısı, faktörlerin ve ölçeğin tamamının açıkladığı varyans oranları, faktörler ve ölçeğin tamamı için hesaplanan Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Okul Yöneticiliğine Yönelik Tutum Ölçeği’nin Faktör Yapısı, Açıklanan Varyans Oranları ve Güvenirlik Katsayıları

<i>Madde No</i>	<i>Yönetici Olma İsteği</i>	<i>Mesleki Nitelik</i>	<i>Toplumsal İtibar</i>	<i>Bireysel Nitelik</i>
<i>Madde 1</i>		.761		
<i>Madde 2</i>		.784		
<i>Madde 3</i>		.866		
<i>Madde 4</i>		.872		
<i>Madde 5</i>		.831		
<i>Madde 6</i>		.780		
<i>Madde 7</i>		.774		
<i>Madde 8</i>		.606		
<i>Madde 9</i>	.752			
<i>Madde 10</i>	.732			
<i>Madde 11</i>	.734			
<i>Madde 12</i>	.670			
<i>Madde 13</i>	.704			

<i>Madde No</i>	<i>Yönetici Olma İsteği</i>	<i>Mesleki Nitelik</i>	<i>Toplumsal İtibar</i>	<i>Bireysel Nitelik</i>
<i>Madde 14</i>	.739			
<i>Madde 15</i>	.712			
<i>Madde 16</i>	.659			
<i>Madde 17</i>	.651			
<i>Madde 18</i>	.498			
<i>Madde 19</i>				.737
<i>Madde 20</i>				.645
<i>Madde 21</i>				.636
<i>Madde 22</i>				.500
<i>Madde 23</i>				.630
<i>Madde 24</i>				.557
<i>Madde 25</i>			.558	
<i>Madde 26</i>			.628	
<i>Madde 27</i>			.688	
<i>Madde 28</i>			.779	
<i>Madde 29</i>			.719	
<i>Madde 30</i>			.766	
<i>Boyut varyansı</i>	<i>18.084</i>	<i>17.258</i>	<i>12.305</i>	<i>10.073</i>
<i>Toplam varyans</i>			<i>57.72</i>	
<i>Boyut C. Alpha</i>	<i>.90</i>	<i>.91</i>	<i>.86</i>	<i>.78</i>
<i>Toplam C. Alpha</i>			<i>.90</i>	

Tablo 1’de görüldüğü üzere, Okul Yöneticiliğine Yönelik Tutum Ölçeği’nin tamamının açıkladığı varyans oranı %57.72’dir. Boyutlar bakımından incelendiğinde ise varyans oranlarının “Yönetici Olma İsteği” için %18,08; “Mesleki Nitelik” için %17.25; “Toplumsal İtibar” için %12.03 ve “Bireysel Nitelik” için %10.07 olduğu görülmektedir. Faktörler için hesaplanan güvenilirlik katsayıları sırasıyla; .90; .91; .86 ve .78’dir. Ölçeğin tamamı için hesaplanan güvenilirlik katsayısı ise .90’dır. Bu sonuçlara göre ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu söylenebilir. Okul Yöneticiliğine Yönelik Tutum Ölçeği; “Yönetici Olma İsteği” boyutunda on madde, “Mesleki Nitelik” boyutunda sekiz madde, “Toplumsal İtibar” boyutunda altı madde ve “Bireysel Nitelik” boyutunda altı madde olmak üzere toplam 30 maddeden oluşmuştur.

2.4. Veri Analizi

Gönüllülük esasına dayalı olarak yapılan uygulama sonucunda elde edilen veriler, kontrol edilip gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Araştırmada verilerin analizinde SPSS 16.0 paket programından yararlanılmıştır. *Cinsiyet*, *Öğrenim Gördükleri Sınıf düzeyi* ve *Öğrenim Türü* değişkenleri için gruplar arasından anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklemeler t testi yapılmıştır. Ayrıca sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile okul yöneticiliğine yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek

amacıyla Pearson Korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde, veri toplama araçlarının öğretmen adaylarına uygulanması yoluyla elde edilen verilerin analizine dayalı olarak ulaşılan bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların öğretmenlik mesleğine ve okul yöneticiliğine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlik Mesleğine ve Okul Yöneticiliğine Yönelik Tutumların Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin t-Testi Sonuçları

Boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	p
Öğretmenlik mesleğine yönelik	Kadın	136	4.24	.504	3.190**	.002
	Erkek	75	3.99	.620		
Yönetici olma isteği	Kadın	136	2.40	1.076	-2.110*	.036
	Erkek	75	2.72	1.054		
Mesleki nitelik	Kadın	136	4.42	.586	.933	.352
	Erkek	75	4.33	.805		
Toplumsal itibar	Kadın	136	3.66	.784	-.216	.829
	Erkek	75	3.69	.747		
Bireysel nitelik	Kadın	136	4.17	.766	.723	.471
	Erkek	75	4.08	.972		

$p < 0.05^*$ $p < 0.01^{**}$

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ($p=.002$; $t=3.190$) ve okul yöneticiliğine yönelik tutumlarından “Yönetici Olma İsteği” boyutunun ($p=.036$; $t=-2.110$) cinsiyetlerine göre anlamlı şekilde farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Kadın öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumları ($\bar{X}=4.24$), erkek öğretmen adaylarına göre ($\bar{X}=3.99$) daha yüksektir. “Yönetici Olma İsteği” boyutunda ise erkek öğretmen adaylarının puanları ($\bar{X}=2.72$) kadınların puanlarından ($\bar{X}=2.40$) daha yüksek bulunmuştur. Bunun yanında katılımcıların okul yöneticiliğine yönelik tutumlarının cinsiyetleri açısından “Mesleki Nitelik”, “Toplumsal İtibar” ve “Bireysel Nitelik” boyutlarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir.

Katılımcıların öğretmenlik mesleğine ve okul yöneticiliğine yönelik tutumlarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyi değişkeni açısından karşılaştırılmasına ilişkin yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlik Mesleğine ve Okul Yöneticiliğine Yönelik Tutumların Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyi Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin t-Testi Sonuçları

Boyut	Sınıf	N	\bar{X}	Ss	t	p																																									
Öğretmenlik mesleğine yönelik	2. sınıf	76	4.36	.486	4.162**	.000																																									
	4. sınıf	135	4.03	.567			Yönetici olma isteği	2. sınıf	76	2.51	1.208	-.078	.938	4. sınıf	135	2.52	1.000	Mesleki nitelik	2. sınıf	76	4.46	.780	1.099	.273	4. sınıf	135	4.35	.602	Toplumsal itibar	2. sınıf	76	3.77	.863	1.458	.146	4. sınıf	135	3.61	.708	Bireysel nitelik	2. sınıf	76	4.45	.757	4.260**	.000	4. sınıf
Yönetici olma isteği	2. sınıf	76	2.51	1.208	-.078	.938																																									
	4. sınıf	135	2.52	1.000			Mesleki nitelik	2. sınıf	76	4.46	.780	1.099	.273	4. sınıf	135	4.35	.602	Toplumsal itibar	2. sınıf	76	3.77	.863	1.458	.146	4. sınıf	135	3.61	.708	Bireysel nitelik	2. sınıf	76	4.45	.757	4.260**	.000	4. sınıf	135	3.96	.840								
Mesleki nitelik	2. sınıf	76	4.46	.780	1.099	.273																																									
	4. sınıf	135	4.35	.602			Toplumsal itibar	2. sınıf	76	3.77	.863	1.458	.146	4. sınıf	135	3.61	.708	Bireysel nitelik	2. sınıf	76	4.45	.757	4.260**	.000	4. sınıf	135	3.96	.840																			
Toplumsal itibar	2. sınıf	76	3.77	.863	1.458	.146																																									
	4. sınıf	135	3.61	.708			Bireysel nitelik	2. sınıf	76	4.45	.757	4.260**	.000	4. sınıf	135	3.96	.840																														
Bireysel nitelik	2. sınıf	76	4.45	.757	4.260**	.000																																									
	4. sınıf	135	3.96	.840																																											

$p < 0.01^{**}$

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı şekilde değiştiği görülmektedir. 2. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının ($\bar{X}=4.36$), 4. sınıfta öğrenim görenlere ($\bar{X}=4.03$), göre öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumları daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir ($p=.000$; $t=4.162$). Bunun yanında katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre “Yönetici Olma İsteği”, “Mesleki Nitelik” ve “Toplumsal İtibar” boyutları açısından okul yöneticiliğine yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık bulunmazken; “Bireysel Nitelik” boyutu açısından ise anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır ($p=.000$; $t=4.260$). Bu sonuca göre 2. sınıf öğretmen adaylarının ($\bar{X}=4.45$), 4.sınıflara ($\bar{X}=3.96$) oranla okul yöneticiliğine ilişkin olarak daha olumlu tutuma sahip oldukları söylenebilir.

Katılımcıların öğretmenlik mesleğine ve okul yöneticiliğine yönelik tutumlarının öğrenim gördükleri öğretim türü değişkeni açısından karşılaştırılmasına ilişkin yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmenlik Mesleğine ve Okul Yöneticiliğine Yönelik Tutumların Öğrenim Görülen Öğretim Türü Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin t-Testi Sonuçları

Boyut	Öğretim Türü	N	\bar{X}	Ss	t	p								
Öğretmenlik mesleğine yönelik	I.öğretim	107	4.15	.566	-.037	.970								
	II.öğretim	104	4.15	.557			Yönetici olma isteği	I.öğretim	107	2.42	1.054	-1.340	.182	II.öğretim
Yönetici olma isteği	I.öğretim	107	2.42	1.054	-1.340	.182								
	II.öğretim	104	2.62	1.096										

Boyut	Öğretim Türü	N	\bar{X}	Ss	t	p
Mesleki nitelik	I.öğretim	107	4.37	.576	-.427	.670
	II.öğretim	104	4.41	.760		
Toplumsal itibar	I.öğretim	107	3.60	.737	-1.345	.180
	II.öğretim	104	3.74	.798		
Bireysel nitelik	I.öğretim	107	4.09	.747	-.835	.405
	II.öğretim	104	4.19	.934		

$p<0.05^*$ $p<0.01^{**}$

Tablo 4'e bakıldığında katılımcıların öğrenim gördükleri öğretim türüne göre öğretmenlik mesleğine ve okul yöneticiliğine yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Başka bir deyişle I. öğretime devam eden öğretmen adayları ile II. öğretime devam edenlerin, öğretmenlik mesleği ve okul yöneticiliğine ilişkin eğilimleri benzerlik göstermektedir.

Katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile okul yöneticiliğine yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum İle Okul Yöneticiliğine Yönelik Tutum Arasındaki İlişkiye Dair Korelasyon Testi Sonuçları

Boyut	1	2	3	4	5
1.Öğretmenlik mesleğine yönelik	1				
2.Yönetici olma isteği	-.20**	1			
3.Mesleki nitelik	.41**	-.01	1		
4.Toplumsal itibar	.15*	.30**	.45**	1	
5.Bireysel nitelik	.28**	.01	.62**	.49**	1

$p<0.05^*$ $p<0.01^{**}$

Tablo 5'e göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile okul yöneticiliğine yönelik tutum arasında tüm boyutlar arasında anlamlı ilişkilerin olduğu anlaşılmaktadır. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile "Mesleki Nitelik", "Toplumsal İtibar" ve "Bireysel Nitelik" boyutları arasında olumlu yönde ($r=.41$; $r=.15$; $r=.28$); "Yönetici Olma İsteği" boyutu arasında ise olumsuz yönde ($r=-.20$) anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumları ile okul yöneticisi olma isteğine ilişkin olumlu tutumları arasında ters yönlü bir ilişkinin olduğu anlaşılmaktadır.

4. Tartışma ve Sonuç

Toplumları oluşturan en önemli unsurlardan birisi, hiç şüphesiz eğitim sistemidir. Bu anlamda düşünüldüğünde bu sistemin etkin bir şekilde işletilmesi ve yürütülmesi önem taşımaktadır. Nitelikli bir öğretmenin ise alanı ile ilgili bilgi ve becerilere sahip

olması tek başına yeterli olmamakta, bunun yanı sıra öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumunun da olumlu olması gerekmektedir (Çetin, 2006). Öğretmen yetiştirme alanında başlatılan yeniden yapılanma çalışmaları ve yürütülen araştırmalar sayesinde, gelişmiş ülkelerde bu alanda ilerlemeler kaydedilmiş ve öğretmen eğitime yeni bakış açıları getirilmiştir. Bu nedenle, yeniden yapılanma sürecinde, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesinin, öğretmen yetiştirme görevini üstlenenlere önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir (Can, 2010). Bu amaçla yapılan bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ve okul yöneticiliğine yönelik tutumları cinsiyet, öğrenim gördükleri sınıf düzeyi ve öğretim türü değişkenleri açısından incelenmiştir. Bunun yanında katılımcıların öğretmenlik mesleğine ile okul yöneticiliğine yönelik tutumları arasındaki ilişki belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma sonucunda kadın sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının erkek sınıf öğretmeni adaylarının tutumlarından olumlu anlamda daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu konuda yapılan bir takım araştırmalarda (Bulut, 2009; Tanel, Kaya Şengören ve Tanel, 2007; Çapa & Çil, 2000; Özder, Konedra & Zeki, 2010; Kızıldaş, Harmatov & Sarıçam, 2012; Demirtaş, Cömert & Özer, 2011) öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun cinsiyete bağlı olarak değişiklik göstermediğine dair sonuçlar ortaya koyulmuştur. Bu sonuçların araştırmadan elde edilen bulgularla örtüşmediği anlaşılmaktadır. Ancak ilgili alan yazında kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre öğretmenlik mesleğine yönelik daha olumlu tutumlara sahip olduklarına ilişkin olarak birçok araştırma sonucu da bulunmaktadır (Camadan ve Duysak, 2010; İpek ve Camadan, 2010; Köğce, Aydın ve Yıldız, 2009; Akpınar, Yıldız ve Ergin, 2006; Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Şen, 2006; Sağlam, 2008; Pehlivan, 2008; Bozdoğan, Aydın & Yıldırım, 2007). Dolayısıyla araştırmadan elde edilen bulguların bu araştırma sonuçlarıyla benzerlik gösterdiği söylenebilir. Araştırmadan elde edilen bu sonucun toplumumuzda yer alan “öğretmenlik mesleğinin daha çok kadınlara özgü bir meslek olduğu” görüşü ile ilgili olduğu söylenebilir. Bu noktadan hareketle, kadın öğretmen adaylarının erkeklere göre öğretmenlik mesleğine ilişkin daha olumlu tutumlar geliştirebildikleri anlaşılmaktadır.

Araştırma kapsamında, okul yöneticiliğine yönelik tutumun “Yönetici Olma İsteği” boyutundan, erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha olumlu tutumlara sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ancak katılımcıların okul yöneticiliğine yönelik tutumlarının cinsiyetleri açısından okul yöneticiliğine yönelik tutumun “Mesleki Nitelik”, “Toplumsal İtibar” ve “Bireysel Nitelik” boyutlarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Bu konuda İpek ve Yazar’ın (2010) yaptığı çalışmada, kadın öğretmen adaylarının, kadınların okul yöneticiliği yapmaları konusunda erkek öğretmen ve öğretmen adayları kadar olumsuz tutum sahibi olmadıklarını; bununla birlikte, toplumda kendilerine biçilen cinsiyet rollerini, erkek öğretmen ve öğretmen adaylarından daha çok benimsedikleri bulunmuştur. Diğer bir çalışmada ise Demirtaş ve Yıldırım (2010) stajyer öğretmenlerin okul yöneticiliği yeterlik algılarının cinsiyetlerine bağlı olarak farklılaşmadığını ortaya koymuşlardır. Araştırmalarda öğretmenlerin yöneticilik yapmak istememe nedenleri olarak; öğretmenlerin yöneticiliği yeterince çekici, maddi açıdan teşvik edici ve yeterince mesleki doyum ve saygınlık sağlamadığını düşünmeleri ve çalışma koşulları açısından öğret-

menlik mesleğine göre daha esnek bulmamaları gibi etkenler gösterilmektedir (Altınışık Özkaya, 1995). Her ne kadar bazı araştırmalar (Çelikten, 2004; Boydak Özcan ve Akpınar, 2002) kadın öğretmenlerin okul yöneticiliği yapmayı erkek öğretmenler kadar istediklerini ve yöneticilikte erkekler kadar başarılı olduklarını ortaya koysa da, eğitim ve okul yöneticiliğinde kadınların çok az yer aldıkları da bilinen bir gerçektir.

Araştırmanın diğer bir sonucu olarak; ikinci sınıfta öğrenim görmekte olan sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum puanlarının, dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının puanlarından daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Bu konuda yapılan araştırmalar incelendiğinde; öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyi yükseldikçe öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının da olumlu yönde arttığı görülmektedir (Köğce, Aydın ve Yıldız, 2009; Akpınar, Yıldız ve Ergin, 2006; Aydın, Tuzcuoğlu ve Tuzcuoğlu, 1994; Tanel, Kaya Şengören ve Tanel, 2007; Sağlam, 2008; Çapa ve Çil, 2000). Dolayısıyla, bu araştırmada elde edilen sonuçların yukarıdaki sonuçlarla paralellik göstermediği anlaşılmaktadır. Çünkü bu araştırmada dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının mesleki tutumlarının ikinci sınıftaki öğretmen adaylarının tutumlarından daha düşük olduğu belirlenmiştir. İpek ve Camadan (2010) ile Özder, Konedra ve Zeki (2010) tarafından yapılan araştırmalarda ise birinci sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının dördüncü sınıfta öğrenim görenlere göre öğretmenlik mesleğine ilişkin daha olumlu mesleki tutuma sahip oldukları gözlenmiştir. Bu araştırma sonuçlarıyla da paralellik gösteren bu tespitler, öğretmen adaylarının eğitimleri sürecinde aldıkları derslerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını olumlu yönde geliştirmediğini göstermektedir.

Araştırmada ikinci sınıfta öğrenim görmekte olan sınıf öğretmeni adaylarının okul yöneticiliğine yönelik tutumun sadece “Bireysel Nitelik” boyutundaki puanlarının, dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının puanlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu konuyla ilgili literatürde ise yapılan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durum sınıf öğretmeni adaylarının üçüncü sınıfta aldıkları “Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi” gibi derslerin etkisi ile okul yöneticiliğine ilişkin bireysel niteliklerine yönelik daha olumlu tutumlar geliştirmeleri ile açıklanabilir.

Diğer bir araştırma sonucu ise; I. öğretimde öğrenim görmekte olan sınıf öğretmeni adayları ile II. öğretimde öğrenim görmekte olanların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığıdır. Benzer şekilde öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri öğretim türüne göre (I. öğretim- II. öğretim) okul yöneticiliğine yönelik tutumlarının da anlamlı düzeyde farklılaşmadığı anlaşılmıştır. Bu sonuçların yapılan araştırmalarla tutarlılık gösterdiği görülmüştür (Kızıltaş, Harmatov ve Sarıçam, 2012; Demirtaş, Cömert ve Özer, 2011). Araştırmadan elde edilen bu sonuçlar değerlendirildiğinde, I. Öğretim ve II. öğretimde öğrenim gören öğretmen adaylarının aynı dersleri almalarından dolayı gerek öğretmenlik mesleğine, gerekse okul yöneticiliğine yönelik tutumlarının farklılaşmadığı söylenebilir.

Araştırma sonucunda ulaşılan diğer bir sonuç ise; sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile okul yöneticiliğine yönelik tutumlarından “Yönetici Olma İsteği” boyutu ile olumsuz yönde; diğer boyutlarla ise olumlu yönde

ilişkili olduğudur. Bir başka ifadeyle, sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumları arttıkça, okul yöneticisi olma isteklerinin azaldığı görülmektedir. Bu konuyla ilgili olarak ilgili alan yazında herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarının öğretmen mesleği ile okul yöneticiliğine ilişkin farklı görüşlere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum ise öğretmen adaylarının “Okul Deneyimi” ve “Öğretmenlik Uygulaması” gibi derslerin kapsamında okullarda yaptıkları stajlarda, öğretmenliğe ilişkin daha fazla uygulama yapma fırsatı bulmaları ile açıklanabilir.

Sonuç olarak, bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ve okul yöneticiliğine yönelik tutumları incelenmiştir. Erkek sınıf öğretmeni adaylarının kadınlara göre öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumları daha düşük düzeyde; yönetici olmayı istemeye yönelik olumlu tutumlarının ise daha yüksek düzeyde gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında, ikinci sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının dördüncü sınıftakilere göre öğretmenlik mesleğine ve okul yöneticiliğine yönelik bireysel niteliklerine ilişkin olumlu tutumlarının daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Bununla birlikte, öğretmen adaylarının gerek öğretmenlik mesleğine gerekse okul yöneticiliğine yönelik tutumlarının öğrenim gördükleri öğretim türüne (I. Öğretim- II. öğretim) bağlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur. Ayrıca öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumları arttıkça, okul yöneticisi olma isteklerinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda çeşitli öneriler geliştirilmiştir. Öğretmenlik mesleğine ve okul yöneticiliğine yönelik tutumlar farklı programlarda (Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği gibi) öğrenim gören öğretmen adayları ile yapılacak araştırmalarla da incelenebilir. Ayrıca öğretmen adaylarıyla birlikte; öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin de katıldığı çalışmalarla hizmet öncesi ve hizmet sırasındaki tutumlarının karşılaştırılması yapılabilir. Bunun yanında ileride yapılacak araştırmalarda öğretmenlik mesleğine ve okul yöneticiliğine yönelik tutumlar ile ilişkili olabilecek farklı değişkenler de (akademik başarı, kişilik) dikkate alınabilir. Bununla birlikte, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği ve okul yöneticiliğine ilişkin tutumlarının olumlu yönde etkileyecek kariyer günleri düzenlenebilir. Bu kapsamda okul yöneticiliği ve öğretmenlik mesleğine dair iyi örnekler adaylarla paylaşılabilir ve geleceğe ilişkin kariyer planlamalarında onlara yardımcı olunabilir. Ayrıca öğretmen adaylarının yaptıkları okul stajlarında okul yöneticiliği konusunda bilgi verici ve cesaretlendirici uygulamalar artırılabilir.

5. Kaynaklar

- Akpınar, E., Yıldız, E. & Ergin, Ö. (2006). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 56-62.
- Altınışık Özkaya, S. (1995). Öğretmenler niçin okul müdürü olmayı istemiyor? *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(3), 389-390.
- Anastasi, A. (1988). *Psychological Testing*. Sixth Edition, New York: Macmillan Publishing Company,
- Atkinson, R.L., Atkinson, R.C., Hoeksema, S.N., Bem, D.J., Smith, E.E., (2008). *Psikolojiye Giriş* (Çev.: Y. Alogan), Ankara: Arkadaş Yayınevi.

- Aydın, B., Tuzcuoğlu S., & Tuzcuoğlu N. (1994). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmen tutumları, sosyal beğeni ve erkeksi-kadını öz değerlendirmesi, *I.Eğitim Bilimleri Kongresi*, Balcalı, Adana.
- Boydak Özan, M. & Akpınar, B. (2002). Okul yönetiminde kadın yöneticilerin başarısı, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 219-234.
- Boydak Özan, M., Türkoğlu, A. & Şener, G. (2010). Okul yöneticilerinin sergiledikleri demokratik tutum ve davranışlarının öğretmenlerin motivasyonuna etkisi, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(1), 275-294.
- Bozdoğan, A.E., Aydın, D. & Yıldırım, K. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 83-97.
- Bulut, İ. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi; Dicle ve Fırat Üniversitesi örneği, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 2009, 13-24.
- Camadan, F. ve Duysak, A. (2010). Farklı programlardaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması: Rize Üniversitesi örneği. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 30-42.
- Can, Ş. (2010). Tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 13-28.
- Çapa, Y. & Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 69-73.
- Çapri, B. & Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- Çelikten, M. (2004). Okul müdürü koltuğunda oturan kadınlar: Kayseri ili örneği, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 91-118.
- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi (geçerlik ve güvenilirlik çalışması). *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 28-37.
- Çetinkaya, R. (2007). Türkçe öğretmen adaylarının yeterlilik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Demirel, Ö. & Ün, K. (1987). Eğitim Terimleri, Ankara: Şafak Matbaası.
- Demirtaş, H., Cömert, M. & Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları, *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 96-111.
- Demirtaş, Z. & Yıldırım, N. (2010). Aday öğretmenlerin kendi yönetsel yeterliklerine ilişkin algıları, *Turkish Studies; International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5/4, 997-1013.
- Derman, A., Özkan, E., Gödek Altuk, Y. & Mülazımoğlu, İ. (2008). Kimya öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 113-127.
- Eraslan, L. & Çakıcı, D. (2011). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 427-438.
- Erdem, A.R., Gezer, K. & Çokadar, H. (2005). Ortaöğretim fen-matematik ve sosyal alanlar öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *14. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı*, 471-477, Denizli.
- Güçlü, N. (2000). Öğretmen davranışları, *Milli Eğitim Dergisi*, 147, 21-23.

- İpek, C. & Yazar, S. (2010). Sınıf öğretmeni ve sınıf öğretmen adaylarının okul yöneticiliğinde cinsiyet ayrımcılığına yönelik tutum ve görüşleri, *e-International Journal of Educational Research*, 1(1), 58-76.
- İpek, C. ve Camadan, F. (2012). Primary teachers' and primary pre- service teachers' self-efficacy beliefs and attitudes toward teaching profession, *International Journal of Human Sciences*. 9(2), 1206-1216.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). Günümüzde İnsan ve İnsanlar, İstanbul: Evrim Yayınları
- Kahyaoğlu, M. & Yangın, S. (2007). İlköğretim öğretmen adaylarının mesleki öz-yeterliklerine ilişkin görüşleri, *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 73-84.
- Kızıldaş, E., Halmatov, M. & Sançam, H. (2012). Okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 173-189.
- Köğçe, D., Aydın, M. & Yıldız, C. (2009). Birinci ve dördüncü sınıf matematik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının karşılaştırılması, I. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongre Kitabı, <http://oc.eab.org.tr/egtkonf/pdfkitap/pdf/566.pdf>
- Küçükahmet, L. (1976). Öğretmen Yetiştiren Kurum Öğretmenlerinin Tutumları, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No:55, 12-14.
- Morgan, C. (1999). Psikolojiye Giriş (Çev. Ed.: Sirel Karakaş), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları, Yay.No:1 Meteksan A.Ş.
- Özbek, R., Kahyaoğlu, M. & Özgen, N. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 221-233.
- Özder, H., Konedralı, G. & Zeki Perkan, C. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 16(2), 253-275.
- Özgür, N. (1994). Öğretmenlik mesleğine karşı tutum. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul.
- Özguven, İ. E. (1998). Psikolojik Testler, Psikolojik Danışma, Rehberlik ve Eğitim Merkezi (PDREM) Yayınları, Ankara.
- Pehlivan Baykara, K. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 151-168.
- Sağlam Çiçek, A. (2008). Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 59-69.
- Şen, B. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik tutumları ile öğrenme ve ders çalışma stratejileri arasındaki ilişki (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Şişman, M. & S. Turan (2004). Eğitim ve okul yönetimi, *Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı* (Editör: Yüksel Özden), Pegem A Yayınları, Ankara.
- Şişman, M. (2006). Öğretmenliğe Giriş. Pegem A Yayınları, Ankara.
- Tanel, R., Kaya Şengören, S. & Tanel, Z. (2007). Fizik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(22), 1-9.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45, 109-127.
- Yaşar, Ş., Sözer, E. & Gültekin, M. (2000). İlköğretimde öğrenme-öğretme süreci ve öğretmenin rolü, *VIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bilimsel Çalışmaları*, 452-461, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Basımevi.

Yeşil, H. (2011). Türkçe eğitimi bilimi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, *International Online Journal of Educational Sciences*, 3(1), 200-219.

EXTENDED ABSTRACT

Aim

The aim of the study is to determine the attitudes of the pre-service class teachers towards the teaching profession and school principalship. In order to reach this purpose; it is tried to determine whether the attitudes of class teacher candidates towards the teaching profession and school principalship change or not according to the gender, the grade level (2th grade or 4th grade) and the type of their programs (normal course or evening course). In addition, in the study, the correlation between the class teacher candidate's attitudes towards teaching profession and school principalships is also analyzed.

Method

The study group of the study consists of 211 pre-service primary teachers attaining the second and fourth grades in the Faculty of Education of Recep Tayyip Erdogan University in 2011-2012 academic years. The data of the study is obtained by "the attitude scale for the profession of teaching" and "the attitude scale for school principalship". In data analysis, free sample t test is performed to determine whether there is a meaningful difference between the variables of gender, grades, and type of programs. In addition, the correlation between the class teacher candidates' attitudes towards teaching profession and school principalship, Pearson coefficient of correlation is calculated.

The findings

The study results indicated that the positive attitudes of female pre-service teachers towards teaching profession are higher than their male counterparts. Moreover, it is found that the attitudes scores of male pre-service teachers are higher than the scores of female ones only in the dimension of "the demand to become school principal" in terms of the participants' attitudes towards school principalship. The positive attitudes of second grade pre-service teachers towards the teaching profession are higher than the ones in the fourth grade. In addition, the results revealed that the participants' attitudes towards school principal in the dimension of "the personal features", the second grade pre-service teachers have more positive attitudes than the fourth grade ones. On the other hand, there is no difference between the pre-service teachers' attitudes towards teaching profession and school principalship according to their programs (normal or evening program). The study results also indicated that there are meaningful positive correlations between the attitudes towards the teaching profession and school principalship in the dimensions of "professional quality", "social prestige" and "personal features". However a negative correlation is observed between the attitudes towards teaching professions and the attitudes in

terms of the dimension of “demand to become school principal”.

Result and Discussion

As a result of the study, female pre-service teachers' attitudes towards teaching profession have been seen to be higher than their male counterparts. The study results remind the popular belief of our society that “teaching profession is a female job”. It can be concluded that female pre-service teacher may develop more positive attitudes towards teaching profession than their male counterparts. Moreover, it is obvious that male pre-service teachers have more positive attitudes towards the demand to become school principal than female pre-service teachers. As it well-known, the female teachers do not take part in education and school management as male teachers. In the study, it is also observed that pre-service teachers of the second grade have more positive attitude towards teaching profession than the fourth grade pre-service teachers. That result indicated that the courses taken by the pre-service teachers during their education have not enough positive effects on their attitudes towards teaching profession. In the research, it is found that the second grade pre-service teachers have more attitudes scores than the fourth grade ones only in the dimension of “personal features” in terms of attitudes towards school principalship. This can be explained with the fact that pre-service class teachers develop positive attitudes towards their personal qualities about school management by means of the courses such as “Turkish Education System and School Management” they take in the third grade. Another research result revealed that students in the normal program and the ones in evening program do not differ meaningfully in terms of their attitudes towards the teaching profession and school principalship. When these results of the study are evaluated, it can be said that the attitudes of the pre-service teachers in normal and evening programs towards teaching profession and school principalship do not differ because of the fact that they take the same courses. Another result of the research showed that the attitudes of pre-service class teachers towards teaching profession and school principalship are negatively related in the dimension of “demand to become school principal” but related positively in other dimensions. In other words, it is seen that the more pre-service teachers have positive attitudes towards teaching profession the less they have demand to become school principal. When these results are evaluated, it is understood that pre-service teachers have different opinions about the teaching profession and school principalship. This can be explained by the fact that pre-service teachers have more opportunity to perform teaching activities in their courses such as “School Experience” and “Teaching Applications”.

Recommendation

In the future researches, different variables, such as academic success and personality, which can be related to attitudes towards teaching profession and school principals, can be taken as research subjects. Besides, career days which may have positive effects on the attitudes of the pre-service teachers towards teaching profession and school principalship can be organized. In this context, good examples about school management and teaching profession can be shared in order to help the pre-service teachers to make their future career plans.